

Vol.4/2558

WQ e-magazine

วารสารออนไลน์กองแผนคุณภาพน้ำ

Water Quality Plan
Division

January / February 2015

Water Quality Plan

January / February 2015

MESSAGE FROM EDITOR

สวัสดีค่ะคุณผู้อ่านทุกท่าน.....

กลับมาพบกันอีกครั้งนะคะ กับ วารสารออนไลน์กอง
แผนคุณภาพน้ำฉบับที่ 4 ช่วงนี้อากาศก็เริ่มร้อนขึ้น
เรื่อยๆ ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ของปีที่แล้ว เป็นช่วงที่
การประปานครหลวง เตรียมรับมือกับสถานการณ์ภัย
แล้ง ที่มีความรุนแรงที่สุดในรอบ 50 ปี ดังนั้น ไฮไลต์
ในฉบับนี้ จึงเป็นเรื่อง แนวทางการเฝ้าระวังน้ำเค็ม ปี
2558 ของฝ่ายคุณภาพน้ำนะคะ และมาทำความรู้จัก
ปีใหม่อีกกันค่ะ ~ ชินเจียอยู่ อี ชินนี้ฮวดใช้ ~

คลินิก น้ำสะอาด

<http://cwc.mwa.co.th/>

คณะบรรณาธิการ

นางนิสภัสร วรงค์พัฒน์

ผู้อำนวยการกองแผนคุณภาพน้ำ

นางสาวดวงกมล ฐูปมงคล

หัวหน้าส่วนวิชาการคุณภาพน้ำ

นางสาวโปรดปราน ใจกว้าง

นักวิทยาศาสตร์ 3

นักเขียนรับเชิญ

นางสาวอัมพร กาญจนก้านเหลือง

หัวหน้าส่วนแหล่งน้ำตะวันออก

CONTENTS

บทความพิเศษ แนวทางการเฝ้าระวังน้ำดื่ม ปี 2558 ของฝ่ายคุณภาพน้ำ	01
AROUND THE WORLD วันตรุษจีนหรือวันปีใหม่ของชาวจีน	03
highlight ศูนย์บูรณาการคุณภาพน้ำ การประสานครหลวง	04

แนวทางการเฝ้าระวังน้ำเค็ม ปี 2558 ของฝ่ายคุณภาพน้ำ

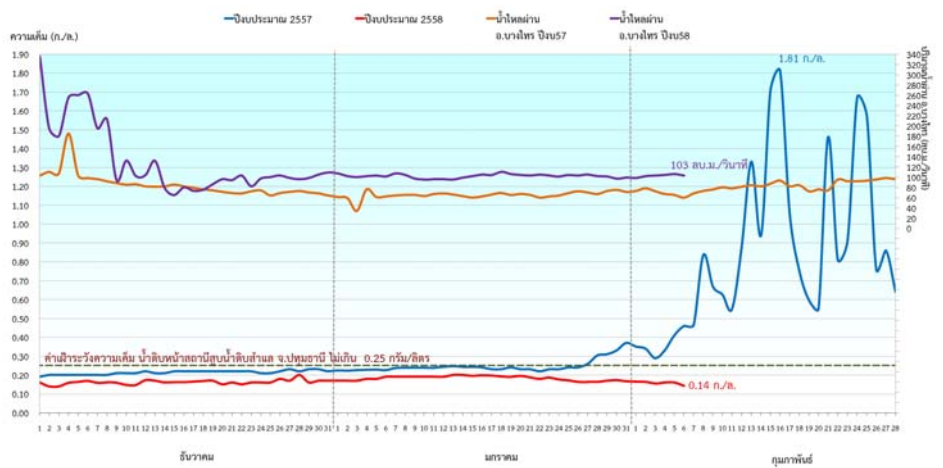

ภาพรวมภารกิจของ ฝ่ายคุณภาพน้ำ (ฝคภ.) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เฝ้าระวังคุณภาพน้ำดิบ โดยใช้ข้อมูลจากเครื่องมือวัดคุณภาพน้ำหลายตัวแปร และผลจากการวิเคราะห์คุณภาพน้ำจากห้องปฏิบัติการของ ฝคภ. เพื่อนำมาใช้ในการสรุปคุณภาพน้ำดิบและแจ้งเตือน โรงงานผลิตน้ำในกรณีที่คุณภาพน้ำผิดปกติอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ โรงงานผลิตน้ำสามารถปรับกระบวนการผลิตน้ำให้สามารถผลิตน้ำได้อย่างปกติและได้น้ำประปาที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก

นอกจากนั้น ฝคภ.ยังมีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปาในระบบส่งน้ำและระบบจ่ายน้ำ โดยเก็บตัวอย่างน้ำมาวิเคราะห์ที่ห้องปฏิบัติการของ ฝคภ. มีระบบควบคุมปริมาณคลอรีนในน้ำประปาในระบบจ่ายน้ำ มีระบบตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาเส้นระบบจ่ายน้ำระยะไกล และมีโครงการจัดตั้งศูนย์บูรณาการคุณภาพน้ำในปี 2558 ทำให้การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปาทั้งระบบมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จากภารกิจหลัก ของ ฝคภ. สามารถสรุปได้ว่า ฝคภ. ทำหน้าที่ดูแลเฝ้าระวังคุณภาพน้ำตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทางคือบ้านผู้ใช้น้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงงานผลิตน้ำสามารถผลิตน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้ น้ำประปาที่ผลิตได้มีคุณภาพดี ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) สามารถอุปโภคและบริโภคได้อย่างปลอดภัย

ในช่วงฤดูแล้งทุกปี โดยเฉพาะ ปี 2557 การประปานครหลวง (กปน.) ประสบกับปัญหา น้ำเค็มรุกแหล่งน้ำดิบแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างรุนแรง พบค่าความเค็มในน้ำดิบที่สำแลสูงสุดมีค่า 1.81 ก./ล. เมื่อวันที่ 16 ก.พ. 2557 ส่งผลให้น้ำประปามีรสกร่อยจนมีผลต่อผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมบางประเภทด้วย

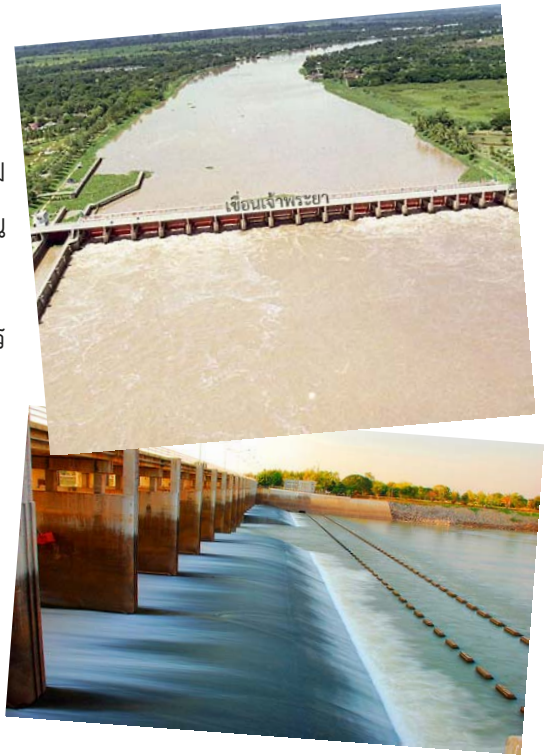

กราฟแสดงค่าความเค็มสูงสุดรายวัน แม่น้ำเจ้าพระยา ณ สถานีสูบน้ำดิบสำแล จ.ปทุมธานี

ในฤดูแล้ง ปี 2558 นี้ การประปานครหลวงได้ประสานความร่วมมือกับกรมชลประทาน ถึงมาตรการรับมือสถานการณ์น้ำเค็มรุกลำแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำมีความมั่นใจว่าจะไม่เกิดปัญหาวิกฤติน้ำเค็มกระทบระบบผลิตน้ำประปาเหมือนในปี 2557

โดยมาตรการการบริหารจัดการน้ำในปีนี้ได้เรียนรู้ปัญหาจากปีที่ผ่านมา ทำให้การระบายน้ำค่อนข้างถี่ จะไม่ระบายน้ำมาเต็มระบบเพราะปริมาณน้ำเขื่อนใหญ่มีน้อย โดยจะระบายน้ำปริมาณน้อยในเส้นทางน้ำในช่วงที่ผ่านพื้นที่เพาะปลูกลุ่มเจ้าพระยาใหญ่ภาคกลาง (หลังประกาศงดการทำนาปรังรอบ 2) และปรับเปลี่ยนการระบายน้ำท้ายเขื่อนเจ้าพระยา เป็นหลัก

นายสุเทพ น้อยไพโรจน์ รองอธิบดีกรมชลประทาน กล่าววถึง หลักการที่กรมชลฯ ใช้ควบคุมคุณภาพน้ำจืดของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา โดยจะให้ปริมาณน้ำไหลผ่าน อ. บางไทร จ.อยุธยา ในอัตรา 95 ลบ.ม. / วินาที เพื่อมาผลักดันน้ำเค็ม จึงมั่นใจว่าสามารถควบคุมค่าความเค็มและคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาได้ตลอดฤดูแล้ง ปี 2558 นี้

ในขณะที่ทางกรมชลฯ ได้ช่วยดูแลทางด้านการระบายน้ำ (จืด) ลงมาผลักดันน้ำเค็ม ทางฝ่ายคุณภาพน้ำมีหน้าที่เฝ้าระวังดังนี้

1. ติดตามเฝ้าระวังค่าลิ่มความเค็ม ของแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง สถานีสูบน้ำดิบสำแล 4 จุด ได้แก่ คลองลัดโพธิ์ (กม.21) ร.พ.ศิริราช (กม.50) สะพานพระนั่งเกล้า (กม.64) และวัดมะขาม (กม.91)
2. ติดตามปริมาณน้ำระบาย ผ่านบางไทร ไม่ต่ำกว่า 100 ลบ.ม./วินาที ถ้าปริมาณน้ำระบายต่ำกว่า 100 ลบ.ม./วินาที ก็จะประสานงานกับกรมชลประทาน
3. ติดตามน้ำขึ้นสูงสุดรายวัน ที่จุดวัดหน้ากองบัญชาการกองทัพเรือ พร้อมคาดการณ์ค่าสูงสุดที่จะส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำดิบ
4. ประเมินสถานการณ์ลิ่มความเค็ม และรายงานค่าความเค็มผ่าน Line กลุ่มศูนย์อำนวยการ เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์น้ำและคุณภาพน้ำ กปน. และแจ้งระดับสีความรุนแรง โดยแบ่งระดับสีความรุนแรง ได้ดังนี้
  - เฝ้าระวัง (ระดับสีเขียว) : เมื่อค่าความเค็มที่ ค.ลัดโพธิ์ น้อยกว่า 4 ก./ล. ที่ร.พ. ศิริราช น้อยกว่า 0.25 ก./ล. ที่สะพานพระนั่งเกล้า น้อยกว่า 0.25 ก./ล. (มากกว่า 10 ซม.) ที่วัดมะขาม น้อยกว่า 0.25 ก./ล. (มากกว่า 10 ซม.) ที่สำแล น้อยกว่า 0.25 ก./ล. และมีค่าปริมาณน้ำระบายที่ อ.บางไทร มากกว่า 100 ลบ.ม./วินาที
  - แจ้งเตือนระดับวิกฤต (ระดับสีแดง) : เมื่อค่าความเค็มที่สำแลมากกว่า 0.5 ก./ล. และมีแนวโน้มจะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนานกว่า 3 ชม. และมีค่าปริมาณน้ำระบายที่บางไทรน้อยกว่า 100 ลบ.ม./วินาที ต่อเนื่อง 3 วัน พร้อมกับแจ้ง รง.ผลิตน้ำ บางเขน สามเสน และธนบุรี เตรียมเข้าแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน
5. ผอ.ศูนย์ฯ สั่งการให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามแผนฉุกเฉิน และให้ติดตามและประเมินสถานการณ์ลิ่มความเค็มตลอดเวลา เมื่อสถานการณ์ลิ่มความเค็มอยู่ในระดับสีเขียว ให้ ผอ.ศูนย์ฯ ยกเลิกแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน

วันตรุษจีนหรือวันปีใหม่ของชาวจีน

ตรุษจีน เป็นวันหยุดตามประเพณีของจีนที่สำคัญที่สุด ยังมีอีกชื่อหนึ่งว่า "เทศกาลฤดูใบไม้ผลิ" วันดังกล่าวยังเป็นวันสิ้นสุดฤดูหนาว ซึ่งคล้ายกันกับงานเทศกาลของตะวันตก เทศกาลนี้เริ่มต้นในวันที่ 1 เดือน 1 ในปฏิทินจีนโบราณและสิ้นสุดลงในวันที่ 15 ด้วยเทศกาลโคมไฟ คืนก่อนตรุษจีนเป็นวันซึ่งครอบครัวจีนมารวมญาติ เพื่อรับประทานอาหารเย็นเป็นประจำทุกปี หรือ "การพลัดเปลี่ยนยามค่ำคืน" เนื่องจากปฏิทินจีนเป็นแบบสุริยจันทรคติ ตรุษจีนจึงมักเรียกว่า "วันขึ้นปีใหม่จันทรคติ"

ตรุษจีนเป็นงานเฉลิมฉลองที่ยาวที่สุดและสำคัญที่สุดในปฏิทินจีน จุดกำเนิดของตรุษจีนนั้นมิประวัติหลายศตวรรษและมีมีความสำคัญเพราะตำนานและประเพณีหลายอย่าง ตรุษจีนมีการเฉลิมฉลองกันในหลายประเทศและดินแดนซึ่งมีประชากรจีนอาศัยอยู่มาก อย่างเช่น จีนแผ่นดินใหญ่ ฮ่องกง อินโดนีเซีย มาเก๊า มาเลเซีย สิงคโปร์ ไต้หวัน ไทย รวมทั้งในชุมชนชาวจีนที่อื่น ตรุษจีนถูกมองว่าเป็นวันหยุดสำคัญสำหรับชาวจีนและได้มีอิทธิพลต่อการเฉลิมฉลองการขึ้นปีใหม่จันทรคติของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งรวมทั้งเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และเวียดนาม

แต่คนไทยจะติดเป็นความเคยชินว่า วันสิ้นปีจะเป็นวันที่ 31 แต่ของจีนจะไม่ใช้ พอใกล้ ๆ จะสิ้นปี ชาวจีนจะนิยมทำความสะอาดบ้านครั้งใหญ่ เรียกว่า ฉางบ้าน พานหยากไย่กันแทบทุกซอกมุม ครึ่งพอดึงช่วงเทศกาล จะมีการหยุดงาน หยุดกิจการค้า เพื่อทำพิธีไหว้เจ้าที่ ต้องไหว้ 2 วันซ้อน ซึ่งมีไหว้กลางคืนด้วย นอกจากนี้ก็จะได้ใช้เวลาในช่วงนี้ไปเยี่ยมมาราวะผู้ใหญ่ญาติมิตรที่เคารพนับถือ และเที่ยวพักผ่อน จึงมีสำนวนของวันตรุษจีน ว่า "วันจ่าย วันไหว้ วันถือ"

วันจ่าย คือ วันก่อนสิ้นปี 1 วัน ใครจะต้องซื้อหาเตรียมของอะไรแล้วยังไม่เรียบร้อย ก็ให้ทำไหว้เสร็จในวันจ่ายก่อนที่ร้านค้าจะหยุดยาวในวันตรุษจีน

วันไหว้ การไหว้ในวันสิ้นปี จะเป็นการไหว้เจ้าที่ในตอนเช้า ตามด้วยการไหว้บรรพบุรุษในตอนบ่าย แล้วไหว้ผีไม่มีญาติในตอนบ่าย ซึ่งการไหว้ผีไม่มีญาตินี้ บางบ้านก็ไม่นิยมไหว้ในวันตรุษจีน

วันถือ คือ วันตรุษจีน โดยถือกันว่าในวันนี้ทุกคนจะพูดและทำแต่สิ่งที่เป็นมงคล เช่น ไม่มีการพูดว่ากัน แต่จะกล่าวคำอวยพร "ซินเจียยู่อี่ ซินนี้ฮวดไช้" แปลเป็นไทย คือ "ขอให้โชคดีปีใหม่" นั่นเอง การถืออื่น ๆ ที่นิยมว่าถือกัน เช่น ห้ามจับไม้กวาด หรือห้ามกวาดบ้าน เพราะอาจเป็นการกวาดสิ่งดี ๆ ในบ้านออกไป แล้วกวาดสิ่งไม่ดีเข้ามา วันถือนี้ บางคนที่เรียกวันเที่ยว ซึ่งตงมาจากธรรมเนียมการออกไปเที่ยวพักผ่อนกันทั้งครอบครัวในวันตรุษจีน

ศูนย์บูรณาการคุณภาพน้ำ การประปานครหลวง

MWA WATER QUALITY INTEGRATED CENTER

ศูนย์บูรณาการคุณภาพน้ำ การประปานครหลวง

เพียงแค่เปิดก๊อกก็มีน้ำสะอาดใช้ไม่เคยขาด คุณรู้ไหมว่ากว่าจะมาเป็น “น้ำประปา” ที่ส่งตรงถึงบ้าน ต้องผ่านกระบวนการผลิตใดบ้าง

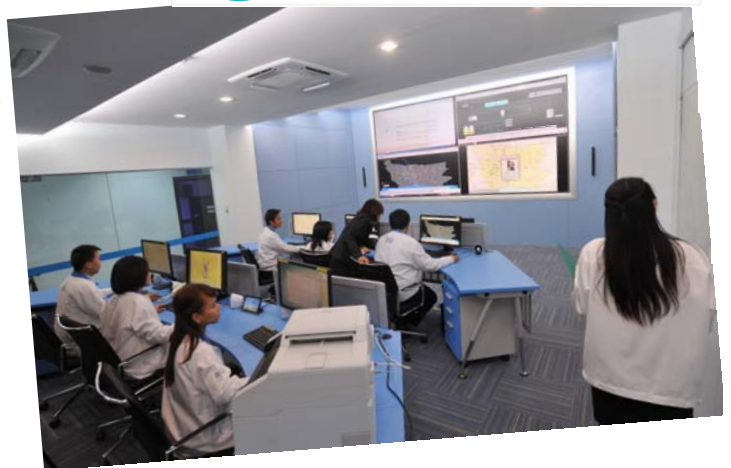

จากแหล่งน้ำดิบกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และกลุ่มน้ำแม่กลอง ลำเลียงผ่านคลองประปาสู่โรงงานผลิตน้ำแต่ละแห่ง ผ่านการปรับปรุงคุณภาพน้ำดิบให้เป็นน้ำประปา ด้วยกระบวนการผลิตอันทันสมัย ได้มาตรฐานตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) นอกจากนี้ กปน. ยังได้ยกระดับคุณภาพน้ำประปาสู่ความปลอดภัย โดยนำหลักการแผนน้ำประปาปลอดภัย (Water Safety Plans) มาใช้งานอย่างจริงจัง และทุกขั้นตอนจะมีนักวิทยาศาสตร์คอยตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพภายใต้ห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO/IEC 17025 รวมทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาในระบบเส้นท่อจ่ายน้ำตลอด 24 ชั่วโมง ผ่าน “ระบบตรวจสอบคุณภาพน้ำประปา ระยะไกล” ของศูนย์บูรณาการคุณภาพน้ำ การประปานครหลวง

ศูนย์บูรณาการคุณภาพน้ำ การประปานครหลวง คือ

ศูนย์กลางการควบคุมคุณภาพน้ำ ที่สามารถแสดงแผนที่คุณภาพน้ำประปาในระบบผลิต และระบบเส้นท่อจ่ายน้ำได้ และยังสามารถส่งจ่ายคลอรีนอัตโนมัติ ปลายสายที่สถานีสูบน้ำได้อีกด้วย เพื่อควบคุมให้ปริมาณคลอรีนสม่ำเสมอในทุกพื้นที่ สร้างความมั่นใจให้กับการฆ่าเชื้อโรค โดยไม่เกิดกลิ่น-รสที่มีผลต่อน้ำดื่ม โดยข้อมูลคุณภาพน้ำประปาจะแสดงแบบเรียลไทม์ทั้งหมด 4 พารามิเตอร์ คือ คลอรีนอิสระคงเหลือ ความขุ่น ความนำไฟฟ้า และความเป็นกรด-ด่าง คุณภาพน้ำประปาสูบน้ำจากโรงงานผลิตน้ำได้ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำตามองค์การอนามัยโลก

เมื่ออยู่ในระบบจ่ายน้ำมีการเฝ้าระวังตรวจสอบคุณภาพตลอดเวลา และหากมีสิ่งผิดปกติก็สามารถแก้ไขได้ทันเหตุการณ์ จึงเชื่อมั่นในความสะอาดของน้ำประปาได้ทุกที่ทุกเวลา

ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลคุณภาพน้ำประปาได้ด้วยตนเองตลอด 24 ชั่วโมง ที่เว็บไซต์ <http://twqonline.mwa.co.th> ได้ทุกช่องทาง ทั้งทางคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต หรือสมาร์ตโฟน

พิธีเปิด ศูนย์บูรณาการคุณภาพน้ำ การประปานครหลวง

วันพฤหัสบดีที่ 12 มีนาคม 2558 เวลา 13.30–15.00 น.
ณ อาคารฝ่ายคุณภาพน้ำ การประปานครหลวง

MWA WATER QUALITY
INTERGRATED CENTER

<http://twqonline.mwa.co.th>
Tel. 02 503 9354

๑๐๐ ปี การประปาไทย

ส่วนวิชาการคุณภาพน้ำ กองแผนคุณภาพน้ำ
ฝ่ายคุณภาพน้ำ
Tel : 02-504-0123 # 1885